

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЯКОСТІ ОСВІТИ
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА

АНАЛІТИЧНИЙ ЗВІТ
за результатами соціологічного дослідження
**«ОЦІНЮВАННЯ СВОГО НАВЧАННЯ ЗА
ОСВІТНЬОЮ (ПРОФЕСІЙНОЮ) ПРОГРАМОЮ
(«МЕДИЦИНА»))»**

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РЕСПОНДЕНТІВ/-ОК

Соціологічне дослідження «Оцінювання свого навчання за освітньою (професійною) програмою («Медицина»))» було проведено у січні 2026-го року.

Дослідження включало такі етапи:

- польовий етап (збір даних) (січень 2026),
- аналіз даних (лютий 2026),
- підготовку підсумкового аналітичного ілюстрованого звіту (лютий 2026).

У дослідженні застосовувалася методика напівстандартизованого онлайн-опитування (форма складалася з 28 запитань). Опитування відбувалося на анонімній основі. Вибіркова сукупність як така не формувалася: посилання на електронну форму було розіслано через корпоративну пошту усім здобувачам освіти, які навчаються в рамках освітньої програми «Медицина» (II (магістерський) рівень освіти).

У підсумку в дослідженні взяли участь 280 респондентів/-ок, що є аналітично достатньою кількістю, згідно загальної кількості здобувачів/-ок ОП «Медицина».

Розподіл за роками навчання: 1-й курс – опитані 77 осіб (що склало 27,5 % від загальної кількості опитаних), 2-й курс – 18 осіб (6,4 %), 3-й курс — 90 осіб (32,1 %), 4-й курс — 49 осіб (17,5 %), 5-й курс — 22 особи (7,9 %) та 6-й курс — 24 особи (7,9 %).

Отримані в ході опитування дані представлені візуально за допомогою 11 діаграм.

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Перші питання опитування спрямовані на визначення рівня задоволеності здобувачів/-ок від вибору для навчання університету (ХНМУ),

певної освітньої програми («Медицина») та задоволення від роботи кафедр університету (рис. 1).

Переважає більшість здобувачів/-ок задоволені вибором університету, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр. Повністю або радше задоволених виявилось 88,9 %, 87,9 % та 73,9 % відповідно. Незадоволених (радше незадоволених та абсолютно незадоволених) вибором університету, освітньою програмою та роботою кафедр була незначна частка: 1,8 %; 1,8 % та 2,2 % відповідно. Варіант «У чомусь так, у чомусь – ні» обрали 8,6 % здобувачів/-ок стосовно вибору ХНМУ, 9,6 % — стосовно вибору освітньої програми, а стосовно роботи кафедр таких відповідей була близько п'ятої частини від загальної кількості, 23,2 %.

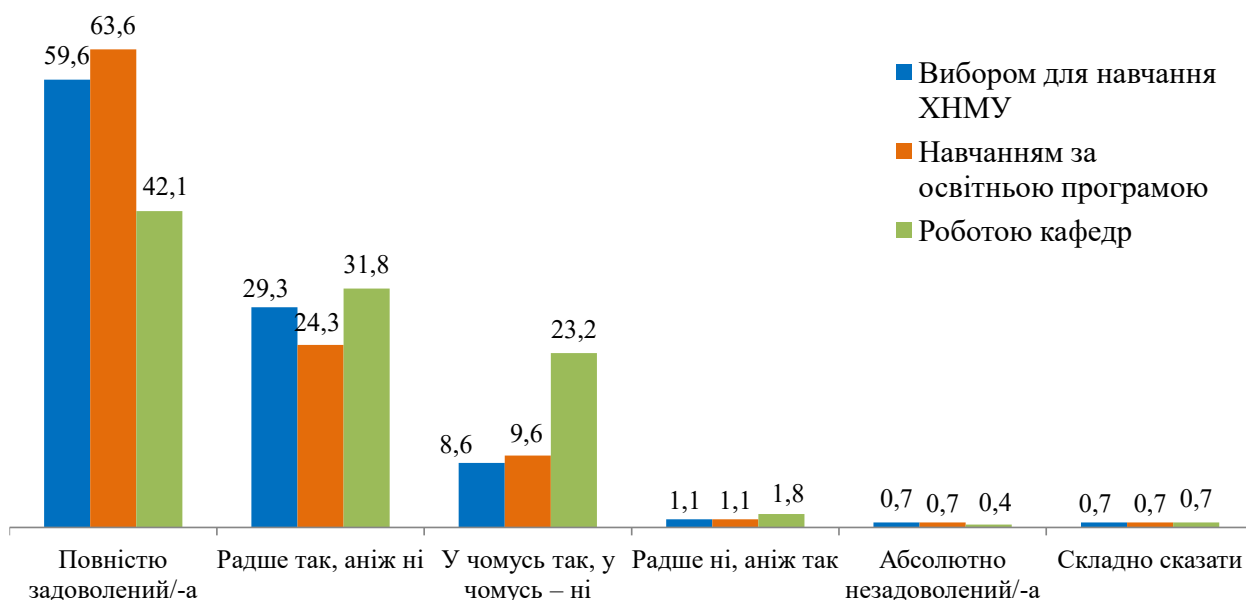

Рис. 1. Задоволеність вибором для навчанням ХНМУ, навчанням за освітньою програмою та роботою кафедр (%)

Очікування від ХНМУ повністю співпали з реальністю або радше співпали для 67,5 % респондентів/-ок. Здобувачів/-ок, очікування яких абсолютно не співпали чи радше не співпали, виявилось 5 %. Варіант «У чомусь так, у чомусь – ні» обрали 26,1 %. Не змогли відповісти на питання 1,4 % опитаних.

Більшість здобувачів/-ок (73,9 %) позитивно оцінюють якість освітнього процесу в університеті (див. рис. 2). Серединну позицію займає чверть опитаних — 24,3 % респондентів/-ок. Тих, хто оцінює якість освіти в ХНМУ як радше погану або дуже погану, виявлено незначну частину — 1,4 %. Утримались від відповіді 0,4 % опитаних.

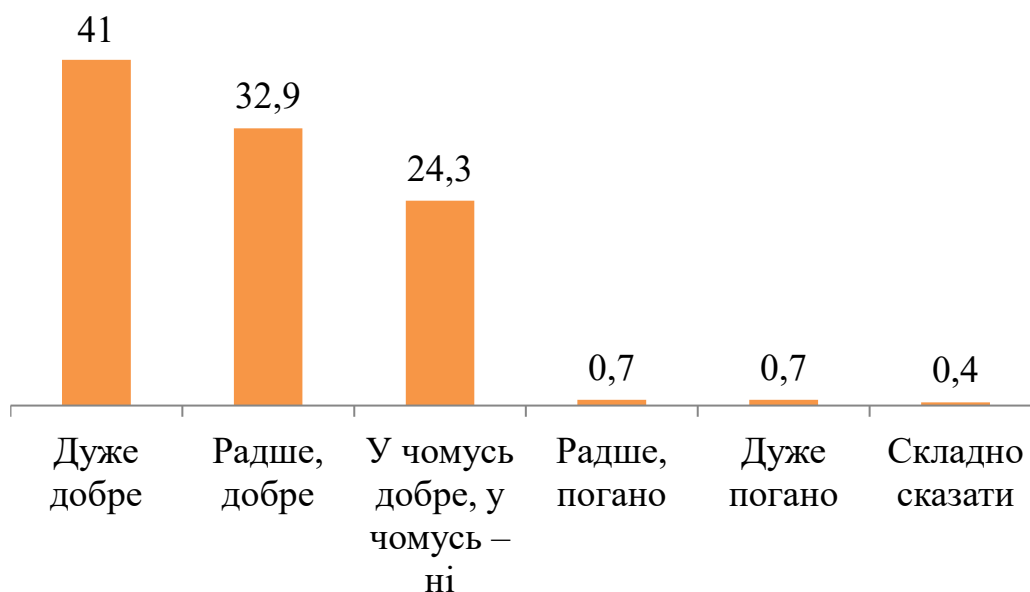

Рис. 2. Сприйняття освітнього процесу (%)

Необхідно зазначити, що більшість опитаних (87,5 %) погоджується з тим, що освітній процес в університеті враховує світовий науковий досвід на високому та достатньому рівні, а також 69,4 % вважають, що освітнє середовище ХНМУ задовольняє їхні наукові та освітні інтереси.

На рис. 3 відображені результати розподілу думок здобувачів/-ок щодо «агентів впливу» на якість освіти. Аналіз показує, що відповідальність за якість освіти здобувачі/-ки цієї освітньої програми покладають насамперед на викладачів (79,6 % відповіли, що саме викладацький склад впливає на забезпечення якості освіти повною мірою) та дещо менше — на самих себе (57,9 % обрали варіант відповіді «Здобувачі»). Місце в рейтингу між

останніми чотирма позиціями розподілено майже однаково. На третьому місці опинилися завідувачі кафедр (54,3 %), за ними — адміністрація університету (53,9 %). Міністерство освіти і науки України, а також Навчально-науковий інститут якості освіти — на останньому місці з результатом 51,4 %.

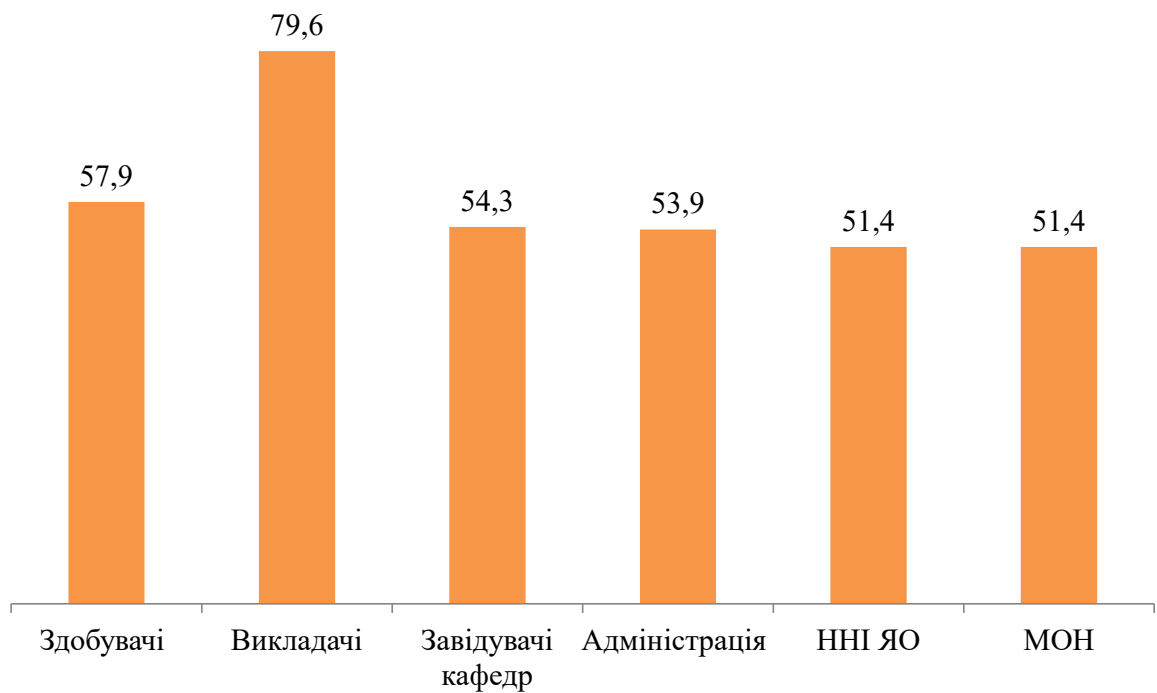

Рис. 3. Вплив «повною мірою» на якість освіти (%)

Як показано на рис. 4, більшість здобувачів/-ок медичної освітньої програми зазначили, що до початку навчання вони отримали інформацію щодо ключових аспектів освітнього процесу. Найбільший рівень поінформованості зафіксовано щодо цілей та завдань навчання (83,2 %), методів та форм навчання (79,6 %) і змісту навчання (77,1 %). Дещо нижчим виявився показник поінформованості щодо критеріїв оцінювання та запланованих контрольних заходів — 75,7 %, а найнижчою (проте об'єктивно високою) була обізнаність очікуваними результатами навчання — 68,2 %.

Рис. 4. Поінформованість до початку навчання (%)

Більшість опитаних (78,2 %) повністю задоволені або радше задоволені своїм рівнем поінформованості; радше незадоволених та абсолютно незадоволених виявилось 2,2 %. Ще 18,2 % обрали серединний варіант «У чомусь так, у чомусь – ні», а 1,4 % утруднились із відповіддю.

Наступний блок запитань стосувався оцінки особливостей проведення занять. Здобувачі/-ки вказали, що найчастіше викладачі використовують такі методи (див. рис. 5): «демонстрація презентацій» (88,9 %), «усне опитування» (87,1 %), «тести» (86,8 %), «розповідь, пояснення» (81,8 %), «обговорення» (75 %), «реферати, доповіді, повідомлення» (58,9 %), «бесіда» (56,1 %) та «дискусії» (51,4 %).

Водночас менше половини опитаних згадали про використання такого методу, як «самостійна робота з навчальним матеріалом» (4 %).

Серед найменш вживаних форм навчання респонденти зазначили «рольові ділові ігри» (11,1 %), «письмові контрольні роботи» (20 %), «письмові творчі роботи» (13,2 %) та «використання симуляційного обладнання» (12,9 %).

Рис. 5. Методи і форми, що викладачі найчастіше використовують на практичних заняттях (%)

Більшість опитаних, 77,1 %, вважають застосовані методи і форми ефективними; 80,4 % опитаних вважають застосовані форми і методи викладання відповідними їхній освітній програмі; 68,6 %, вважають їх сучасними та інноваційними. Неефективними ці методи вважають 3,9 % респондентів/-ок, несучасними — 8,6 % та 1,8 % не вважають їх відповідними освітній програмі.

Щодо впливу на те, яким чином проходять заняття, 44,7 % опитаних зазначили, що вони мають на методи та форму проведення занять суттєвий

чи обмежений вплив; 28,6 % респондентів/-ок вважають, що такого впливу не мають, а ще 26,7 % не змогли надати однозначну відповідь.

Тільки 12,5 % респондентів/-ок висловлювали викладачам та/або представникам адміністрації зауваження та пропозиції щодо оновлення освітніх програм зі спеціальності. Більшість з тих, хто висловлював пропозиції (71,4 %), вважають, що їхні поради були враховані.

Здобувачі/-ки вищої освіти позитивно оцінили свої можливості звертатися за консультацією до викладачів (рис. 6). Так, 71,8 % респондентів зазначили, що така можливість їм надається переважно більшістю викладачів, ще 15,7 % повідомили, що її надають окремі викладачі. Лише 0,7 % вказали на відсутність такої можливості, тоді як 11,8 % утруднилися з відповіддю.

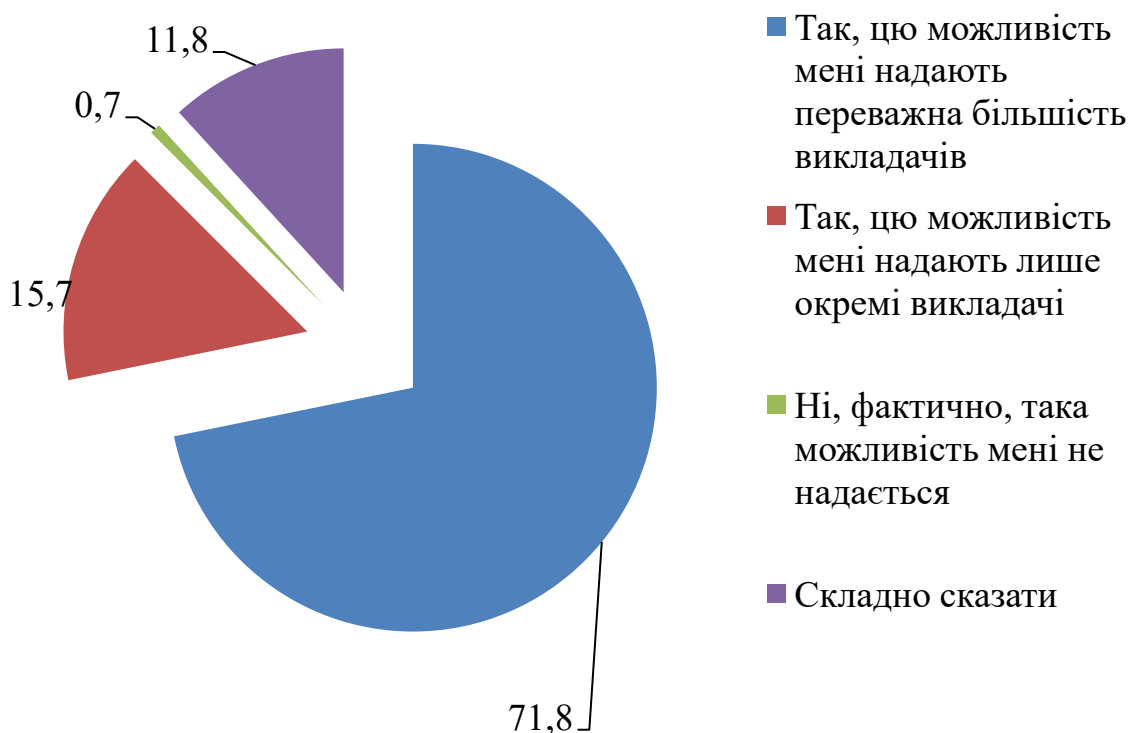

Рис. 6. Наявність можливості оперативно проконсультуватися з викладачами щодо навчання (%)

Оцінюючи ставлення викладачів до студентів, більшість опитаних (72,5 %) вказують на об'єктивність та неупередженість педагогів

(протилежну думку підтримує 5 % опитаних, та 22,5 % респондентів/-ок не мають щодо цього певної думки). Більшість здобувачів/-ок, 71,8 %, вказали, що мають вільний доступ до інформації щодо критеріїв оцінювання.

Серед запитань було оцінити за п'ятибальною шкалою різні аспекти навчання (див. рис. 7).

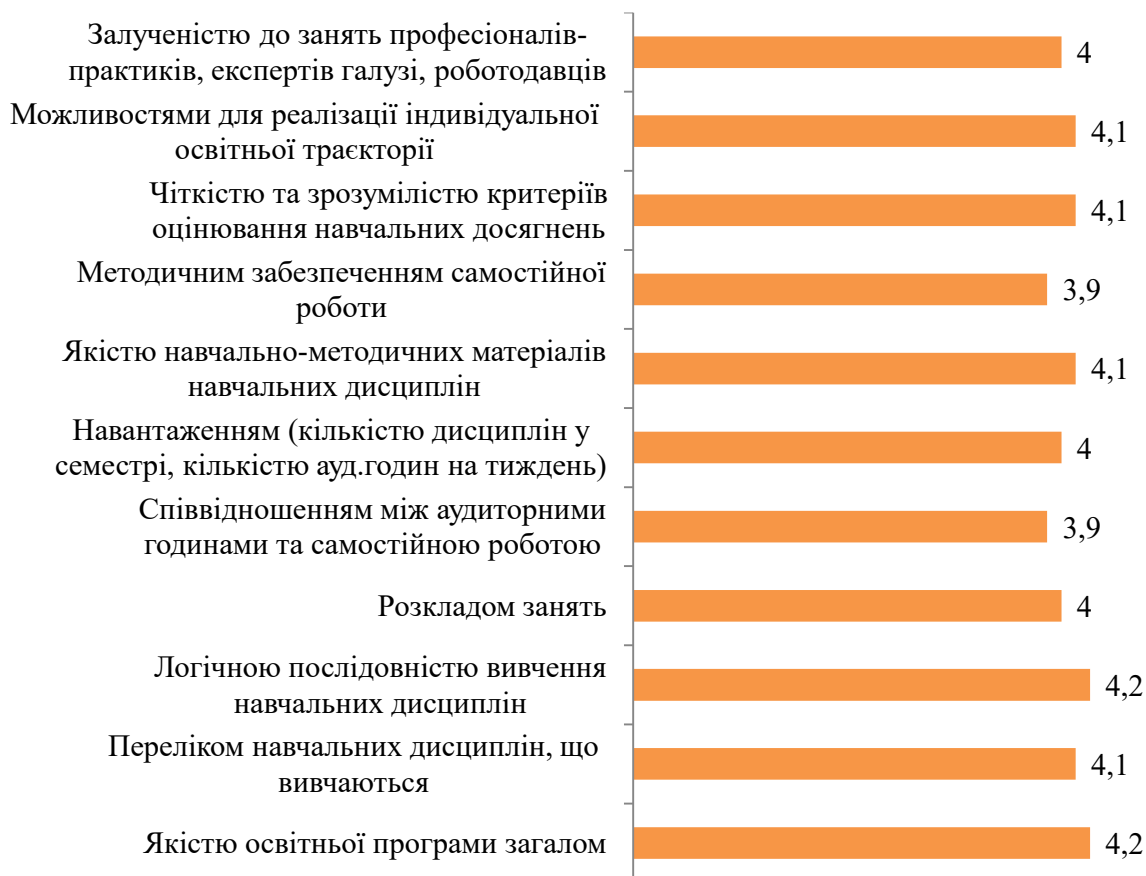

Рис. 7. Задоволеність різними аспектами навчання (1 – min, 5 – max)

Результати опитування засвідчують загалом позитивну оцінку здобувачами вищої освіти різних аспектів організації освітнього процесу. Середній бал становить 4,1 із 5 можливих. Найвищу оцінку, 4,2 балів, здобули такі аспекти, як «якість освітньої програми загалом» та «логічна послідовність вивчення навчальних дисциплін».

Найнижчу оцінку, 3,9 балів, отримали такі аспекти, як «співвідношення між аудиторними годинами та самостійною роботою» та «методичне забезпечення самостійної роботи».

Відкрите запитання анкети стосувалося покращення якості освіти: «Надайте, будь ласка, свої пропозиції щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ХНМУ» (відповідь надали 40 респондентів/-ок). Якщо в одній відповіді містилось кілька пропозицій, вони рахувались окремо.

Частина відповідей не містили пропозицій — у 30 % відповідей зазначалось, що все добре, все влаштовує:

«В освітньому процесі в ХНМУ все добре»;

«Як на мене, то покращувати нічого не треба»;

«Повністю задоволена якістю освіти та освітнього процесу»;

«На мій погляд якість освіти і освітній процес в ХНМУ і так на гарному рівні».

Серед побажань 10 % стосувались взаємодії з викладачами:

«Було б краще, приємніше та ефективніше вчитися, якби всі викладачі ставилися лояльніше до помилок студентів»;

«Пояснити кафедрі фармакології, що якщо я не розумію, то вони мають мені пояснити, а не гнобити»;

«Деякі викладачі проявляють непрофесіоналізм шляхом упередженого ставлення до студентів; складається враження, що деяких викладачів хтось змушує працювати зі студентами, інакше складно пояснити їх роздратованість, незацікавленість, зверхність і тд. Хотілося б більше практики, більше викладачів, які справді хочуть і мають чому навчити».

7,5 % відповідей торкалися питань методів викладання:

«Менше дискусій, і обговорень, оскільки - по перше вони як раз займають багато часу, а по друге мають проводитися в кінець заняття, для уникнення питань, відповідь на які, можна почути згодом на занятті»;

«Просувати логіку "залученості студентів", щоб ще більше здобувачів не боялись говорити. Тоді і всі проблеми можуть бути вирішені»;

«Зробити більший акцент на подачі матеріалу».

20 % стосувались розширення практичної складової курсів, додання більше практично-орієнтованих методів викладання:

«Більше пояснювати на практичних заняттях»;

«Більше практики»;

«Більше мати можливість набувати практичних навичок»;

«Хотілось би більше практики наприклад з анатомії»;

«Я вважаю більш ефективним навчання, що здійснюється за реальними клінічними кейсами, які підходять до теми занять з демонстрацією фото/відеоматеріалу/презентацій в режимі обговорення»;

«Проводити більше практичних занять та попереджати про них заздалегідь, аби була змога приїхати»;

«Практична орієнтація».

Частина пропозицій стосувались також і змісту, кількості, якості навчальних матеріалів (15 %):

«Для покращення якості освіти в ХНМУ необхідно впровадити стратегію, що базується на чотирьох стовпах: інтенсивна підготовка до КРОК через інтеграцію щотижневих тренінгів та адаптивних онлайн-тестувань у навчальний план; цифровізація практичної бази за допомогою VR-симуляцій та доступу до міжнародних ресурсів доказової медицини (наприклад, UpToDate); міжнародна інтеграція, що передбачає англomовні курси та програми подвійних дипломів; а також дієвий фідбек, де оцінка

викладання студентами впливає на оновлення програм. Це дозволить поєднати успішну сертифікацію студентів із формуванням реального клінічного мислення, адаптованого до світових стандартів»;

«Більше сучасних програм навчання та зручні онлайн-матеріали»;

«Надавати більше матеріалів для підготовки до пар у Мудл»;

«Додати у moodle відеолекції по всім предметам»;

«Якість навчально-методичних матеріалів навчальних дисциплін має бути підвищена, оскільки на деяких кафедрах це лише презентації, або короткі варіанти методичок»;

«1. Використовувати як основні навчальні матеріали сучасні перекладені підручники.

2. Якщо вони ще відсутні, спиратись на актуальні клінічні настанови та накази МОЗ.

3. Ввести психологічну та психіатричну допомогу для викладачів, нормалізувати звернення до них.

4. Приділяти більшу увагу зверненням студентів щодо конфліктних ситуацій з кафедрами/викладачами».

Частина пропозицій (2,5 %) стосувались плану навчання:

«На початку занять проговорити пункти заняття, оскільки деякі викладачі не слідкують за часом, і виділений час на пункти заняття розподіляється нерівномірно».

Висловлювались також і щодо методів оцінювання (5 %):

«Хотілось би більше інформації щодо того, що потрібно робити для отримання гарної оцінки. Бо просто ви повинні знати все - це не інформація про те що я повинна знати. Хотілось би більше тестів які я можу виконати у вільному доступі для перевірки знань самостійно без оцінювання. Хотілось би чітку інформацію про те що я повинна знати, бо на деяких дисциплінах я

навіть не знаю що готувати до пари, а коли вивчила що знайшла, то в решті решт це не все»;

«Оцінювання має бути обгрунтованим, на багатьох кафедрах є чомусь обмеження п'ятірок, який викладач може поставити. Тому багато студентів не отримують оцінки на які вони дійсно заслуговують».

Здобувачі/-ки також висловлювали побажання щодо очної форми навчання (15 %):

«Зробити очне навчання та запровадити практику (відпрацювання практичних навичок на лікарнях влітку)»;

«Забезпечити змішаний/гібридний графік навчання, щоб були очні/дистанційні пари»;

«Побільше можливості виходити очно»;

«Офлайн»;

«Повернути заняття офлайн»;

«Час від часу офлайн зайняття. Легше зрозуміти матеріал, більше запам'ятовувати».

Окрім цього, певна кількість висловлень (5 %) була присвячена можливостям для отримання міжнародного досвіду:

«Для покращення якості освіти та освітнього процесу в ХНМУ доцільно посилити міжнародну співпрацю з європейськими університетами та клініками. Зокрема, важливим є розширення програм академічної мобільності, стажувань і практики в країнах ЄС, що дозволить студентам отримувати сучасний клінічний досвід та знання за європейськими стандартами. Це підвищить конкурентоспроможність випускників ХНМУ та полегшить подальше навчання і професійну інтеграцію в європейський освітній та медичний простір»;

«Дуже засмучує той факт що не було змоги ні разу за все навчання поїхати на тимчасове навчання закордон, до університетів, з якими ХНМУ в

партнерських стосунках. І це не тому, що я не маю достатніх ресурсів щоб претендувати, а тому, що така інформація особливо не розповсюджується».

Були ще й такі коментарі, які складно категоризувати (2,5 %):

«Проблема у мотивації молодих та амбітних спеціалістів працювати майже за ідею».

Здобувачам освіти був запропонований також перелік різних процедур, порядків та діяльностей університету з проханням позначити, з чим саме вони обізнані (див. рис. 8).

Рис. 8. Ознайомленість з порядками, процедурами, діяльністю університету (%)

Здобувачам і здобувачкам освіти було запропоновано перелік процедур, порядків та інформаційних ресурсів університету з проханням зазначити, з чим саме вони обізнані (див. рис. 8). Загалом респонденти/-ки продемонстрували високий рівень обізнаності з більшістю запропонованих пунктів.

Найвищий рівень обізнаності зафіксовано щодо порядку і умов вибору студентами вибіркових дисциплін (98,2 %) та Кодексу академічної доброчесності ХНМУ (96,4 %). Також високими є показники обізнаності з процедурою реагування вишу на порушення академічної доброчесності (87,1 %), з тим, що робить університет для гарантування безпеки студентів і сприяння їхньому здоров'ю (82,9 %), а також із порядком перескладання заліків та іспитів (81,1 %).

Дещо нижчими, проте також достатньо високими, є показники обізнаності з процедурою врегулювання конфліктних ситуацій (80 %) та із заходами, які проводить психологічна служба університету (80,7 %).

Найменшу обізнаність продемонстровано щодо порядку оскарження результатів заліків та іспитів (73,9 %), інформації про програми міжнародної академічної мобільності (78,6 %) та визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті (77,5 %). Саме ці напрями потребують додаткової інформаційно-роз'яснювальної роботи зі здобувачами освіти.

Подібне запитання стосувалося і задоволеності студентства порядками, процедурами, підтримкою, забезпеченістю університету (див. рис. 9).

Рис. 9. Задоволеність підтримкою, порядками, процедурами, забезпеченістю університету (%)

Найбільше респондентки/-ти задоволені порядком і умовами вибору студентами вибірових дисциплін (86,8 %), платформами дистанційної освіти університету (81,1 %) та можливістю користуватися наданим доступом до міжнародних інформаційних ресурсів (79,6 %). Також на достатньо високому рівні перебуває задоволеність рівнем освітньої підтримки з боку викладачів кафедр (77,5 %), рівнем матеріально-технічних та інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки університету (77,5 %) та рівнем матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу (76,1 %).

Показники задоволеності рівнем консультативної підтримки з боку деканату (75,7 %), рівнем консультативної підтримки з боку кафедр (75 %), рівнем безпеки перебування в університеті та сприяння здоров'ю студентів (74,6 %), процедурою врегулювання конфліктних ситуацій (71,1 %) та порядком перескладання заліків, іспитів (70,4 %) також свідчать про переважно позитивне сприйняття цих аспектів.

Найменше здобувачі/-ки задоволені рівнем соціальної підтримки (65,7 %) та порядком оскарження результатів заліків, іспитів (67,1 %). Саме ці напрями потребують додаткової уваги та вдосконалення з боку університету.

Заходи, які проводить психологічна служба ХНМУ, відвідували 17,9 % здобувачів, з яких 62 % задоволені взаємодією із представниками психологічної служби.

Окремий блок анкети був присвячений можливим конфліктним ситуаціям, які можуть виникати під час навчання. 7,9 % опитаних під час навчання мали конфлікти з викладачами; 1,8 % — з представниками адміністрації, а 7,9 % конфліктували з іншими здобувачами освіти.

Респонденти/-ки мали можливість прокоментувати, у чому полягав конфлікт, були отримані 17 відповідей, що складає 6,1 % від загальної кількості опитаних.

Близько половини коментарів стосувались різних аспектів взаємодії з викладачами (47,1 % від загальної кількості отриманих відповідей на це запитання):

«1. Були певні непорозуміння з викладачем, ситуація себе вирішила але трошки прискіпливе відношення відчувалося.

2. Наша балакуча куратор»;

«Викладач ставився до мене дивно, та просто так вирішував що я не готуюсь до занять, бо не відповіла на запитання так як викладач хотів то почути, постійно перебивав мене. Я сказала що не треба просто через якісь ваші судження так думати, без якихось та не причин»;

«Конфлікт полягав щодо виставлення нб за та заняття, де була присутньою. Через те, що викладач не реагував на мої повідомлення на

пошти та у телеграмі, а також під час занять, я не допущена до іспиту з предмету»;

«Цей конфлікт полягає у кризі професійного авторитету, де викладач використовує авторитарну відмову від компромісу як захисний механізм для приховування своєї фахової некомпетентності. Проблема полягає у розриві між формальним статусом педагога та його реальними знаннями: замість конструктивного навчання студент стикається з догматизмом, що блокує отримання актуальних медичних навичок і перетворює навчальний процес на інструмент придушення ініціативи. Аргументом є те, що така поведінка не лише демотивує студентів, а й створює реальну загрозу якості майбутньої медичної допомоги через транслювання застарілих або помилкових практик»;

«Неправильно пораховані бали рейтингу»;

«Викладач був без настрою, що повпливало на оцінку. Мене запевняли, що відповідь не є правильною, хоча це не так, а також принижували»;

«Кафедра психіатрії та наркології, викладач не нарахувала додаткові бали за наукову роботу. В асу в індивідуальних завданнях стояв нуль. В сплаті орг.внеску вона участь не приймала, сертифікат отримала, балів не дала, на жаль»;

«Психологічний тиск та вербальна агресія з боку викладача».

Деякі коментарі містили описи конфліктів із однокласниками (17,6 %):

«Непорозуміння між моєю та "паралельної" групою»;

«Конфлікт з іншими здобувачами був не суттєвий і пов'язаний з особистісними відносинами. Він вирішився з часом»;

«Упереджене ставлення деяких інших здобувачів, з першої зустрічі, хоча я була відкрита до спілкування».

Про претензії до куратора розповіли 23,5 % від тих, хто відповів на запитання:

«Куратор проявляв себе максимально не компетентно у відношенні до студентів, та вважав, що має право поливати брудом першачків в телеграм чатах »;

«Лицемірство куратора»;

«Був конфлікт з куратором, куратор казала про нас погані і неприємні речі у телеграм чатах».

Були ще й такі коментарі, з яких неможливо було довідатись про сутність конфлікту та його сторонах (17,6 %):

«У особливості характерів та здатності аналізувати свої дії без психологічного переносу»;

«Не хоче вибирати ні з іншими здобувачами, якийсь баг у програмі»;

«Надмірна впевненість в ефективності навчального процесу, на дисципліні, і перекладання відповідальності за навчання цілком на студента».

Останній блок анкети був присвячений оцінці результативності навчання за обраною освітньою програмою.

Одне з питань стосувалося того, наскільки університету вдалося під час навчання розвинути або покращити м'які навички здобувачів освіти (див. рис. 10).

Згідно з розподілом відповідей, університет найкраще розвиває відповідальність за власні дії (64,6 % опитаних), комунікабельність (61,4 %), вміння самостійно приймати рішення (61,1 %) та здатність висловлювати та відстоювати власну позицію (57,1 %). Понад половина респондентів/-ок також відзначили розвиток вміння критично мислити (53,9 %).

Водночас менше половини здобувачів/-ок вважають, що університету вдалося суттєво розвинути вміння працювати у команді (49,3 %) та ініціативність (44,3 %).

Найменш розвиненими, на думку опитаних, залишаються такі навички, як «вміння вести за собою» (22,1 %), «навички співпереживання» (22,5 %), «активна життєва позиція» (26,4 %) та «емоційний інтелект» (33,6 %). Саме цим аспектам доцільно приділити більше уваги в межах освітнього процесу.

Рис. 10. М'які навички, які університету вдалося розвинути у здобувачів під час навчання (%)

Респонденти/-ки ще скористались можливістю додати свої варіанти (1,1 % респондентів):

«Поки що відчуваю погіршення наявних м'яких навичок»;

«Цинізм»;

«Жоден з пунктів».

Більшість опитаних (79,7 %) задоволені тими компетентностями, що в них розвинув університет. Незадоволеними виявилися 4,6 % респондентів/-ок, а варіант відповіді «Складно сказати» обрали 15,7 % здобувачів, які взяли участь у дослідженні.

Наостанок було поставлене таке запитання: «На Вашу думку, якою мірою навчання за цією освітньої програмою вплине на Вашу подальшу кар'єрну траєкторію?» (див. рис. 11).

Студентські «оцінки» є позитивними: 88,6 % вважають, що освітня програма матиме вирішальний вплив чи стане доволі впливовою.

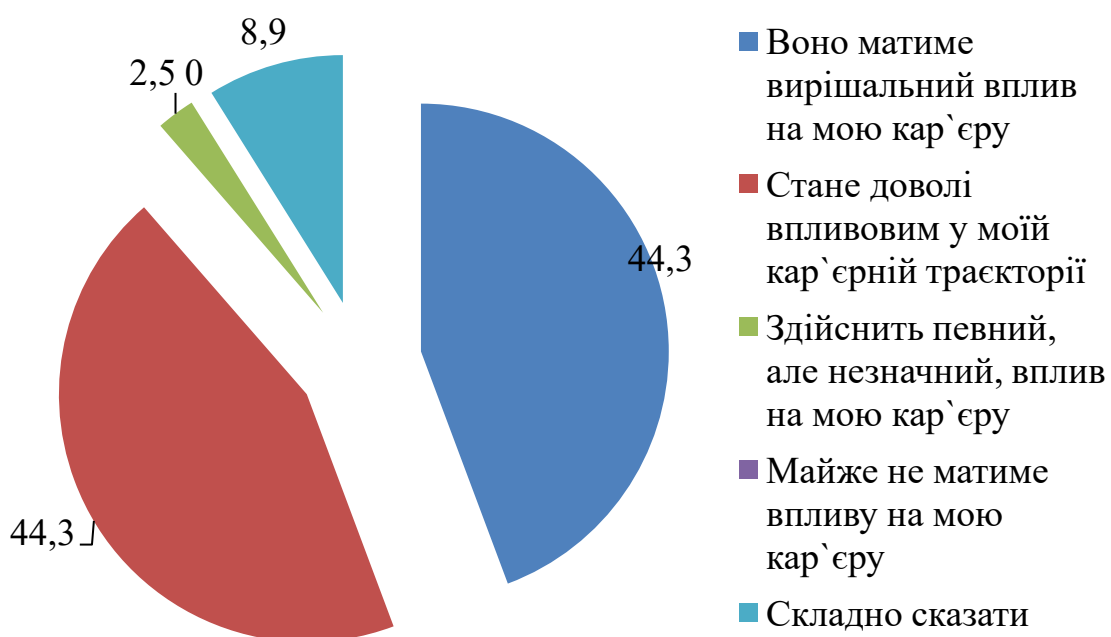

Рис. 11. Вплив навчання за освітньою програмою на подальшу кар'єрну траєкторію (%)

Тих, хто вважає, що освітня програма майже не матиме впливу на її / його подальшу кар'єру, виявлено не було. Ще 2,5 % вважають, що навчання здійснить певний, але незначний вплив на кар'єру, а 8,9 % не мають однозначної думки щодо цього питання.

Аналітичний звіт виконала 25.02.2026.

Соціолог психологічної
служби ННІ ЯО

Дзюба О.М.